

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2017- 2018

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ (21^η)

Πέμπτη, 17 Μαΐου 2018

ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (2^η)

Τρίτη 23 Μαΐου

I

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

Κύκλος ΛΑ΄

Κοσμοϊστορικές Έρευνες στον Ομφαλό της Γης.

Ελληνισμός, Ευρώπη και η «καθ' ημάς» Ανατολή:

Συγκριτικές Μελέτες Τριών Πολιτισμών

Συζητήσαμε την προηγούμενη φορά για το αρχέτυπο και τα απεικασμάτά του, για την σφραγίδα και τα σφραγίσματα, για την ζώσα ιδέα και τις εικόνες της, τους αντικατοπτρισμούς της. Τέτοιοι αντικατοπτρισμοί είμαστε και εμείς της εντελέχειάς μας, του «τι ην είναι» μας.

Διαπραγματεύθηκα ειδικώτερα το αυθεντικό, αρχέτυπο κλασσικό, και τους διάφορους κλασσικισμούς ήδη στην αρχαιότητα, και εν συνεχεία τους Βυζαντινούς και τους της καθ' ημάς ανατολής, όσο και τους Ευρωπαϊκούς. Με ολοέν διευρυνόμενους κύκλους στον χώρο και τον χρόνο ο Δωρικός άξων της ιστορίας εμπνέει τον άνθρωπο να συνεγερθεί προς την αιωνιότητα από τον χώρο και τον χρόνο. Αυτή είναι η μεγάλη μορφή της ιστορίας. Η διαφορετική ποιότητα της ιδιοταυτότητας των λαών κάνει την αυτή ερωτική έμπνευση προς έκσταση στο κάλλος να δημιουργεί διαφορετικά πολιτισμικά «κλίματα». Αυτό είναι το περιεχόμενο της ιστορίας.

Αυτήν την Πέμπτη, 17 Μαΐου, στις 8.30 το βράδυ, θα δούμε μια σπουδαία διάσταση αυτού του καθολικού φαινομένου. Και θα μελετήσουμε την

μορφή της ποιητικότητας, θα ερευνήσουμε την σχέση των ποιητικών ειδών προς το όλο της αρμονίας του λόγου. **Θα τοποθετήσω δηλαδή κατά σειρά το δράμα στο πλαίσιο της ποιητικότητας του Ελληνισμού, την τραγωδία στο δραματικό όλο, και τον Ευριπίδη στον συνολικό ρυθμό της Αττικής τραγωδίας του Χρυσού αιώνα.**

Προς τον Ευριπίδη δε θα «μετρήσω» τρεις νεωτερικές τραγικότητες, την Αγγλική (Shakespeare), την Γαλλική (Racine) και την Γερμανική (Schiller). Θα αποκαλυφθεί καθαρώτερα εν τέλει η Μοίρα της Ιστορίας, και τα πεπρωμένα του Ελληνισμού.

Η θεματική της ομιλίας μου έχει προδιατυπωθεί στον προγραμματικό τίτλο:

Μια και Τρεις Τραγικότητες:

Ευριπίδης, Shakespeare, Racine, Schiller

Δεν θα αφήσω αδιάρθρωτη την Βυζαντινή τραγικότητα. Ευρίσκεται στον πυρήνα της πολιτισμικής ταυτότητας του χώρου της καθ' ημάς Ανατολής. Και έχει την δύναμη να μετουσιώνει το πάθος της ύπαρξης, οδύνη σταυρού, σε λυτρωτική ανάσταση, σε σωτηρία αιωνιότητας. Αντίθετα, κατά ανόμοια ομοιότητα, προς το κλασσικό βίωμα που εδράζεται στο Κάλλος του Όντος για να κατανοήσει την Μοίρα της Ύπαρξης.

Η ομιλία θα γίνει την Πέμπτη 3 Μαΐου 8.30 το βράδυ στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάλου Λόγου και Τέχνης (2^{ος} όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α').

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

II

**Σειρά Αναλύσεων με Προβολές
στην Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης
στα Πλαίσια των Σεμιναρίων Ιστορικοφιλοσοφικού Λόγου
(Φετινό Πρόγραμμα: Συγκριτική Μελέτη Τριών
Πολιτισμών, Κλασσικού, Βυζαντινού και Ευρωπαϊκού)**

Η Τέχνη αποκαλύπτει την αλήθεια καθαρότερα και πληρέστερα από την λογική διαδικασία. Δίνει το όλον δια μιας. Η αισθητή αρμονία του κάλλους φανερώνει το Απόλυτο με καταυγασμό φωτός, φως εκ φωτός, που ούτε η εργώδης πορεία της λογικής ούτε η μυστηριώτις κρύψις του συμβόλου δεν δύνανται να ενεργήσουν και τελεσφορήσουν. Γι αυτό η θρησκευτικότητα χρειάζεται ουσιωδώς την τέχνη, η δε αλήθεια συνίσταται στην ομορφιά.

Στο κλασσικό ο κόσμος των φαινομένων βιώνεται ως προβολή (φανέρωση, από-κάλυψη) του Απόλυτου (του Είναί). Ως προβολή, ο

χώρος συλλαμβάνεται ως επι-φάνεια του μόνου καθ' αυτού Όντος, και ο χρόνος ως στιγμή-εικόνα της αιωνιότητας. Ο όγκος στην γλυπτική και στην αρχιτεκτονική υποτάσσεται στην γραμμή και την επιφάνεια, έχει πλαστικό χαρακτήρα, υπάρχει ως μορφή.

Όταν όμως η υλικότητα του κοσμικού φαινομένου βαραίνει την ψυχή, και το περιεχόμενο δουλώνει την μορφή, και το συγκεκριμένο παραμορφώνει την ιδέα, τότε η Ελληνική τέχνη καταφεύγει στην ζωγραφική για να διατηρήσει αλώβητο το βίωμα της επι-φάνειας. Η εξωτερική ιδέα του ναού αποκτά (ιδίως στην ύστερη Βυζαντινή αρχιτεκτονική), ζωγραφική ποιότητα, στο δε εσωτερικό οι τοίχοι και τα αρχιτεκτονικά μέλη γίνονται κατάγραφα, ως καθαρή άογκη και άυλη επιφάνεια.

Η συμπληρωματική σειρά των εκδηλώσεών μας είναι οργανικό μέρος των συναντήσεών μας της Πέμπτης: ασχολείται με την Τέχνη.

Στην πρώτη ενότητα θα αναπτύξω την τέχνη του κλασσικού Ελληνισμού. Άξονας θα είναι συνεπώς η εξέλιξη της Πλαστικής Μορφής, η έμφαση πέφτει στην γλυπτική. Η ενότητα διαρθρώνεται κατά την ακόλουθο επτάτονο αρμονία:

Ενότητα I

Η ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΚΑΛΛΟΥΣ

(Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΔΕΑΣ)

1/ Η Ανάδυση της Μορφής ή η Ελληνική Αυγή (~ 750 – 650 π.Χ.)

2/ Η Μορφή του Είναι: Αρχαϊκή Εποχή ή το Ελληνικό Έαρ (~650–500

π.Χ.)

3/ Η Μεταμόρφωση της Μορφής και η Μορφή του Φαινομένου:

ο Αυστηρός Ρυθμός ή το Πρώιμο Θέρος του Ελληνισμού

(~ 500-450 π.Χ.)

4/ Το Φαινόμενο της Μορφής και η Μορφή της Μοίρας:

Υψηλό Κλασσικό και Θέρος (~450-430 π.Χ.)

5/ Η Μορφή της Τέχνης ή η Τέχνη για την Τέχνη ή η Τέχνη ως

Λύτρωση: ο Πλούσιος Ρυθμός και η *maniera bella* (~ 430 – 400 π.Χ.)

6/ Συνέχεια , Αντίδραση και Επαναφορά: η Κρίση του Κλασσικού

ή προς το Τέλος του Ελληνικού Θέρους (~ 400 – 370 π.Χ.).

7/ Τρεις Λύσεις της Κρίσης: Σκόπας, Πραξιτέλης, Λύσιππος

(~370-330 π.Χ. και πέραν)

Σε μια ακόλουθο δεύτερη ενότητα θα αναλύσω τις εξελίξεις κατά το μακρό Φθινόπωρο της Ελληνιστικής και πρώτης Ρωμαϊκής περιόδου, και τις διεργασίες στον Χειμώνα της Μεγάλης Μεταβολής κατά τους πρώτους αιώνες μ.Χ., καλύπτοντας χρονολογικά το διάστημα από τον 4^ο π.Χ. μέχρι τον 4^ο μ.Χ. αιώνα, έως δηλαδή την ανάδυση της νέας μορφής που εκφράζει το καινούριο αξονικό βίωμα του Ελληνισμού.

Εγκαινιάσαμε την Τρίτη 8 Μαΐου στις 8.30 το βράδυ αυτήν την σειρά εκδηλώσεων, σε συνεργασία του Ινστιτούτου Φιλοσοφικών Ερευνών και του Κέντρου Bright Side Patras. Τότε επεξεργάστηκα το πρώτο θέμα της ενότητας που ανέφερα.

Αυτήν την Τρίτη, 22 Μαΐου στις 8.30 το βράδυ θα έχουμε την δεύτερη συνάντησή μας, με αντικείμενο το δεύτερο θέμα.

Το Κέντρο Bright Side Patras ευρίσκεται στην Φιλοποίμενος 45, μεταξύ Κορίνθου και Κανακάρη.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία ακολουθεί συζήτηση.